

TÁRSASÁGI ÉLET – SOCIETY NEWS

Rovatvezető-Compiler

DR. BALÁZS KLÁRA

A Magyar Rovartani Társaság 1991. január 18-án tartotta az évi közgyűlését. Az ülés napirendjét az 1990. évi tisztikari beszámoló, az új tiszteletbeli tagok választása, a lejárt mandátumú tisztségek betöltése és dr. Vojnits András útibeszmolója alkotta.

A közgyűlést dr. Jenser Gábor elnök nyitotta meg.

A tisztikari beszámoló közlül először dr. Mahunka Sándornak, a Folia Entomologica Hungarica szerkesztőjének beszámolója hangzott el.

SZERKESZTŐI JELENTÉS

Kedves Tagtársak!

Mint minden magyarországi szakmai folyóirat, úgy a Fóliánk is folyamatosan küzd a „lenni vagy nem lenni” Hamleti problémával. Csak az a baj és a különbség, hogy itt a döntés soha sincs annak a kezében, akinek a sorsát a válasz, ez esetben a folyóiratunk léte vagy nem léte igazán érdekli.

Arra viszont büszkék lehetünk, hogy 1990-ben is volt folyóiratunk, és ne vegyék rossz néven, ha a beszámolómat köszönetnyilvánítással kezdem. Idén, a Természettudományi Múzeum vezetősége, elsősorban Matskási István főigazgató, továbbá a múzeum kiadványainak főszerkesztője Zombori Lajos tagtársunk tett meg mindent (néha emberfelettit), hogy a Folia ez évben is, a szokott terjedelemben és időre megjelenhessen.

Folyóiratunkban 1990-ben 16 tanulmány, 4 rövid közlemény és a társasági élet kaphatott helyet. Külön öröm, hogy végre sikerült régi adósságunkat is törleszteni és megjelent a Társaság egyik korábbi pályázatán díjazott tanulmány is.

Ez évre – annak ellenére, hogy nem változott a bevezető kérdés – jelentős újításra készülünk. A választmány ülésén már megtárgyaltuk, hogy a folyóiratot nemzetközi szerkesztőbizottsággal erősítjük és bevezetjük a rendszeres külföldi lektoráltatást. Ez utóbbi ma már minden, magára valamit is adó, folyóiratnál szokás. Hogy az időbeli elcsúszást kiküszöbölhessük, kérem tagtársainkat, hogy kész dolgozataikkal ne várjanak határidőkre, hanem elkészültük után azonnal adják be, mert a külföldi lektorokhoz szintén azonnal küldöm majd. Remélem, hogy ezzel további színvonalemelést sikerül elérni – ha lesz pénz a megjelentetésre.

Kérem jelentésem tudomásulvételét.

A közgyűlés egyhangúan elfogadta a jelentést majd a napirend értelmében Rózner István ellenőr jelentésének megtételére került sor. Ellenőrünk távollétében a jelentést dr. Balázs Klára titkár olvasta fel.

ELLENŐRI JELENTÉS

Tisztelt Közgyűlés!

Ellenőri megbízatásomnak eleget téve a következőket jelenthetem az 1990. évről a T. közgyűlésnek.

Ellenőrzésem során megállapítottam, hogy Retezár Imre pénztárosunk a pénztári naplót és az OTP számlánk nyilvántartását az előírásoknak megfelelően vezette. Az ellenőrzés sem hiányt, sem többletet nem mutatott ki. Az ellenőrzés után pénztárosunkkal együtt elkészítettük az 1990. évi zárszámadást, a vagyoni kimutatást, valamint az 1991. évi költségvetést.

A zárszámadás alapján megállapítható, hogy az 1990. évi bevételeink az előző évhez képest 42 000,- Ft-tal, azaz 62%-kal emelkedtek. Az 1990. évi tagdíjak bevétele megközelítette a tervezettet, a kb. 30 000,- Ft-os tagdíjhátralékból 10 000,- Ft-ot sikerült behajtani, ez elmarad a tervezetthez képest (14 000,- Ft).

Az 1990. évi Rovarászbál és a Nemzetközi Rovarbörze nem várt eredménnyel, mintegy 7 000,- Ft-tal járult hozzá a bevételhez.

A bevételek legnagyobb tételét a Hungarofruct-tól vállalt különmunka díjazása jelentette, ez 40 000,- Ft-tal növelte Társaságunk vagyoni alapját.

Köszönettel fogadta Társaságunk az egyéni adományként érkezett 220,- Ft-ot.

Az 1990. évi zárszámadás „Kiadások” rovatát vizsgálva megállapítható, hogy a kiadások összege 42%-kal, azaz 14 200,- Ft-tal emelkedett az 1989. évihez képest. Ez összességében 47 900,- Ft-ot tett ki, ami 6 500,- Ft-tal haladta meg a tervezettet. A többletkiadás nagy részét a Rovarásznapi kiadásoknak a tervezetthez képest kb. 5 500,- Ft-tal történt túllépése, valamint a Frivaldszky Emlékplakettel kapcsolatos kiadások – ez utóbbit előzetesen nem vettük fel az 1990. évi költségvetésbe – tették ki.

Az 1990. évi gazdálkodásunk főbb adatai:

Az 1989. évi pénzmaradványunk 34.567,20 Ft, ehhez 76.466,- Ft bevétel (tagdíj, tagdíjhátralék, adomány, különmunkadíj a Hungarofructtól, kamat) járult.

Kiadásaink (ügypitel, posta, nyomda és OTP kezelési költség, rovarásznapi jutalmazások, Frivaldszky plakettel kapcsolatos kiadások) összege 47.919,- Ft.

Maradványunk az 1991. évre 63.114,20 Ft.

A Magyar Rovartani Társaság 1991. évi költségvetése:

Az 1990. évi pénzmaradványhoz tagdíjfizetésből, OTP kamatból 38 000,- Ft-tal számolunk, így várható bevételünk 101 114,- Ft lesz.

Várható kiadásaink összege 41 400,- Ft.

Az 1991. évet előreláthatóan 59 714,- Ft-tal fogjuk zárni.

Kérem az ellenőri jelentésem elfogadását, valamint annak eldöntését, kívánják-e pénztárosunk Retezár Imre tételenkénti elszámoltatását.

A közgyűlés nem kívánta a pénztáros beszámoltatását és egyhangúan elfogadta az ellenőri jelentést.

A szavazás után Elnökünk felkérte a Társaság Titkárát dr. Balázs Klárát beszámolójának megtartására.

TITKÁRI BESZÁMOLÓ

Tisztelt Közgyűlés, kedves Tagtársak!

Mai közgyűlésünkkel Társaságunk működésének 80. évét zárjuk. E kerek évforduló alkalmával álljunk meg gondolatban egy pillanatra és tisztelettel, szeretettel köszöntsük jubiléusainkat. Elsőként dr. Újhelyi Sándort, aki 50 éve tagja Társaságunknak. Kálló Imrét és dr. Stohl Gábort, akik 45 éve, dr. Jenser Gábor elnökünket, aki 40 éve és dr. Szontágh Pált, aki 35 éve lépett be a Magyar Rovartani Társaságba.

30 éve van közöttünk dr. Balázs Klára, dr. Bánki László, dr. Halmágyi Levente, dr. Kajati István, dr. Pataki Ervin és Simonyi Sándor.

25 éve tagtársunk Fabulya Pál, Gátmezeiné, Helmeczy Katalin, Helmeczy László, dr. Szeőke Kálmán, dr. Szitó András, dr. Voigt Erzsébet, 20 éve pedig Ilovai Zoltán, Jászberényi Emőke, Kendi János, Laskai Tamás, Mihályi Krisztina, Molnár Józsefné, dr. Pénzes Béla, dr. Schütz Nándor, Szabóky Csaba és Zsámboki Judit.

Jubiláló Tagtársaink további munkájához sok sikert és jó egészséget kívánunk.

Ezúttal is szívből gratulálunk dr. Bánki László, dr. Kádár Zoltán és dr. Pataki Ervin tagtársainknak, akik 1990-ben töltötték be 75. életévüket.

1990-ben 18-an kérték felvételüket Társaságunkba.

A választmány döntése alapján Baranyi Pált, Balogh Esztert, dr. Kozma Erzsébetet, Farkas Sándort, Fábíán Györgyöt, dr. Halászfy Évát, Horváth Pétert, Juszel Bélát, Korpónai Jánost, Kovácsné, Földessy Mariannt, dr. Körtvély Attilánét, dr. Lesznyán Mátyást, Nádai Lászlót, Szirtes Bálintot, Traser Györgyöt, Varga Ferencet, Vas Jánost és Várkonyi Gergelyt üdvözölhetjük új tagként.

Ifjúsági Tagozatunk is növekedett 3 fővel, névszerint Dobos Gyula, Szörényi Zsolt és Vida Márk belépése, illetve felvétele kapcsán.

Az év folyamán másirányú elfoglaltságaik miatt hárman kérték törlésüket, így az 1990. december 31-i taglétszámunk 288 fő.

Az 1990. évben 7 előadást szerveztünk. Közgyűlésünket, egyben jubileumi 600. ülésünket januárban tartottuk.

Ezen került sor, ünnepélyes keretek között a *Frivaldszky Emlékplakettek* átadására. Az Emlékplakett Bizottság titkos szavazással hozott döntése alapján az arany fokozatot dr. Nagy Barnabás, az ezüst fokozatot dr. Mészáros Zoltán, a bronz fokozatot Simonyi Sándor és Szalóki Dezső kapta meg. A Közgyűlés egyúttal tisztújító is volt. A titkos szavazás eredményeként a Vezetőség a második 3 évre is elnyerte a tagság bizalmát. A választmány örökös tagja lett: dr. Gozmány László és dr. Móczár László.

Előadói üléseinken 22 előadás hangzott el, tematikájukat tekintve 6 faunisztikai, 1 taxonómiai, 3 környezetvédelmi, 1 elméleti rovartani, 4 megemlékezés, 1 szimpóziumi beszámoló és 6 útibeszámoló.

A novemberi, 607. ülésünket a XIII. Rovarászati Napok keretei között tartottuk meg. A Rovarászati Napok keretében 9 előadást hallgathattunk, illetve nézhettünk különböző témakörökben. Megismerkedhettünk az amerikaiak Magyarországon felállított gyapjaslepke laboratóriumával, a napraforgó kártevőivel, a *Phyllotreta vittula* tápnövényeivel, a Psocoptera renddel, sőt a sebes acsa életmódjával is. Járhattunk Biró Lajos nyomdokain Új Guineában, de elkísérhettük nászútjukra a magyar ormányosbogarakat Kanadába is.

A Rovarászati Napok keretében osztottuk ki a Bíráló Bizottság javaslata alapján a pályázati díjakat. Ezúttal az I. díj nem került kiadásra. II. díjat nyert Horváth Gyula János Adatok Szigetköz lepkefaunájának ismeretéhez c. pályamunkája, míg III. díjat nyert Kádár Ferenc Futóbogarak (*Coleoptera-Carabidae*) fénycsapdázása a Pilis Bioszféra Rezervátuma területén című dolgozatával.

Kiállítási anyagáért I. díjat kapott Podlussány Attila, II. díjat Szalóki Dezső és Hreblay Márton. Különdíjban részesült Ambrus András tagtársunk. Benyújtott rovarrajzaiért Kovács József gimn. tanuló oklevelet és dr. Móczár L. könyvét kapta. Kiállítási anyagáért dr. Mészáros Zoltán, a TTM Bogárgyűjteménye és Lepkegyűjteménye emléklapokot kapott.

Rovarászati Napok eseményeiről a Ma Reggel c. napilap 1990. november 19-i száma is beszámolt.

Üléseinken átlag 52 fő vett részt. Látogatottságával a közgyűlés (66 fő) és a Rovarászati Napok megnyitó ülésszaka (61 fő) túnt ki.

Az elmúlt évben is két rovarbörzét szerveztünk. A hagyományos börzét a Rovarászati Napok keretében vasárnap délelőtt tartottuk, amelyen a megjelentek nagy száma igazolta, érdemes megrendeznünk. Feltűnő és örvendetes volt a sok gyerek részvétele és érdeklődése. Az Ifjú Rovarászok ez alkalommal is találkoztak.

A Nemzetközi Rovarbörzét, immár másodszer szeptember 23-án szerveztük a Kertészeti Egyetemen. Forgalma és az iránta való érdeklődés talán valamivel kisebb volt, mint az előző évben, de sokszínűsége és pénzügyi mérlege miatt eredményesebb volt. Megszervezésében jelentős szerepet vállaltak a Rovartani Tanszék tagjai, dr. Mészáros Zoltán vezetésével, Gaskó Kálmán, valamint Társaságunk Vezetőségének tagjai.

Az 1990. évi rovarász kirándulást a Fóti-Somlyó természetvédelmi területre szerveztük június 16-án. A gyűjtőutat a Fáy préház és a fóti templom megtekintésével kapcsoltuk össze. A kirándulónkat 14 fő vett részt.

Rovarászbálunkat a hagyományoknak megfelelően, de a hagyományostól eltérő helyen a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen, a Rovartani Tanszékkel közösen szerveztük meg. Ennek megfelelően a szervezőmunka oroszlánrészét Mészáros Zoltán és tanszékének munkatársai, egyetemi hallgatók bevonásával vállalták. Rajtuk kívül a zökkenőmentes lebonyolításban számos tagtársunk vett részt. A svédasztal háziasszonyi teendőit Rozner Istvánné, Visnyovszky Éva, Ördögh Gizella, Orosz Kati látták el. A szomjas báli sereg kávéval, üdítővel, itallal történő felfrissítéséért főként Rozner Istvánnénak és Haltrich Attilának jár köszönet.

A jól sikerült tombola szervezése, a jegyek eladása Balázs Klára, Mészáros Zoltán és a gyerekcsereg érdeme.

Azt hiszem elmondhatjuk, hogy a bál kb. 90 főnyi résztvevője, a kissé szűkös hely ellenére igen jól érezte magát. A nagy érdeklődésre való tekintettel elhatároztuk, hogy a következő évben megpróbálunk e célra az Egyetemen belül nagyobb helyiséget keresni.

Társasági életünkhöz évtizedek óta hozzátartozik, hogy üléseink után baráti beszélgetésre ülünk össze valamelyik közeli vendéglőben. Az utóbbi évben (években) hiába próbáltuk az összejövetelek helyét pénztárcáinkhoz igazítva váltogatni, rá kellett jönnünk valami mást kell a baráti beszélgetések lehetővé tételére kitalálnunk. Titkárunk ötleteként májusban próbaként, majd szeptembertől már rendszeresen szerveztük az ülések végén az egymásközött csak zsíroskenyér-partynak nevezett önköltséges összejövetelet. Amíg a szervezők (Balázs K., Visnyovszky Éva, Rozner Istvánné, Orosz Kati, Vásárhelyi Tamás, Ronkay László) bírják energiával, illetve igény is van rá, addig folytatjuk. Természetesen az előkészítéshez időszakos vagy állandó segítőköt szívesen látunk, a jövőben is várunk.

1990-ben a Rovarász Híradó 3, 4. és 5. számát jelentettük meg. Növekvő sikere a Szerkesztőbizottság lelkes tagjainak – dr. Nagy Barnabásnak, dr. Ronkay Lászlónak és Rozner Istvánnak – adatgyűjtő és szerkesztő munkáján kívül a technikai feltételek javulásának is érdeme. Ez utóbbiak megeremtéséért az NKI Állattani Osztálya Populációökológiai Csoportjának jár köszönet.

Híradónk, különböző szerzők tollából szinte naprakészen – azaz négyhavonta – közli a különböző társasági híreket, konferenciák, szimpóziumok eseményeit, beszámol gyűjtőutakról, expedíciókról, tanulmányutakról, a szomszéd országok minket is érdeklő rovartan-

nal kapcsolatos eseményeiről. A Fórum, a Krónika és az Irodalmi Figyelő rovatok elsősorban hasznos ismereteket közölnek, tájékoztatnak, figyelemfelkeltők. A Híradó vegyes híreit és a szerkesztői üzeneteket is érdemes elolvasnunk.

E helyen ismét felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Híradó számaint a jövőben is csak azok fogják kapni, akiknek nincs tagdíjelmaradása.

Ezután néhány szót a tagdíjfizetési morálról. Az elmúlt évi egyeztetés során megállapítottuk, hogy 15 olyan tagtársunk van, akik elmaradása 5 évnél régebbi.

A Választmány határozat értelmében törölni fogjuk őket tagjaink sorából.

Az Európai Entomológiai Kongresszus és a Közép-európai Entomofaunisztikai Szimpózium szervező munkái már az elmúlt évben is jelentős feladatok elé állították Társaságunkat. Ahhoz, hogy egy év múlva a Közgyűlésnek sikerről számolhassunk be, tagtársaink segítségére, a TTM Állattára, az MTA NKI és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem további közreműködésére is szükségünk lesz.

Az év krónikájához tartozik, hogy a svájci KRYPTO cég megkeresése alapján – amely zoológusok katalógusát akarja kiadni – elküldtük részükre a Társaság 1990. szeptember 15-én érvényes névsorát. Igéretük szerint 1991-ben megjelentetik.

Végezetül még egy fontos eseményről. Nagy Barnabás tagtársunk napilapok olvasása közben rábukkant egy társadalmi szervezeteknek szóló pályázati felhívásra. Az igen rövid határidő ellenére elkészítettük a kiírásnak megfelelő pályázatot. Reméljük, hogy a Társaság részére kért 250 000,- Ft kézzelfogható összegé válik.

Gondolataimat annak reményében zárom, hogy a jelenlegi nehéz időszakot sikerült könnyebbé tennünk, ha rovarász közösségünk, hagyományainak megfelelően az 1991. évben is összefog egy-egy kisebb vagy nagyobb cél elérése érdekében. Közösségi életünket talán az előbb említett pályázat elnyerése is segíteni fogja.

Köszönöm, hogy meghallgattak, kérem a beszámoló elfogadását.

Az Elnök megköszönte a titkári beszámolót, amelyet a tagság egyöntetűen elfogadott.

A napirend értelmében ekkor került sor a tiszteletbeli tagok választására. A választmány előzetes javaslata alapján Lee, Byung-Hoon és a Goulandris házaspár tiszteletbeli tagsága került megvitatásra. Méltatásukat Balázs Klára titkár olvasta fel.

Lee, Byung-Hoon, a jeonjui egyetem professzora

Tiszteletbeli tagnak javasoljuk Dr. Lee Byung-Hoon professzort a jeonjui (Rep. of Korea) egyetem zoológus professzorát, a koreai Zoosystematikai Társaság alelnökét, a világhírű collembologuszt és barlangkutatót.

Lee professzor Magyarországra és a magyar zoológia régi barátja, úgy is fogalmazhatunk, hogy tudományágunk ottani nagykövete. Feladatának tekinti a koreai–magyar tudományos kapcsolatok sokoldalú megalapozását és gyors fejlesztését.

Kapcsolataink kezdetei még a 70-es évekre nyúlnak vissza, amikor természetesen kerülő úton ugyan, de megismerkedett a hazánkban folyó zoológiai kutatásokkal és a Természettudományi Múzeummal. Mióta a politikai változások ezt lehetővé tették, háromszor járt már Magyarországon. Egyrészt részt vállalt a TTM koreai anyagainak feldolgozásában és feldolgoztatásában, másrészt a Dél-Koreában még hiányzó Természettudományi Múzeumot akarja a miénk felépítésének és feladatainak mintájára létrehozni. Erről a kérdésről, s a magyar zoológia eredményeiről, már publikációi is jelentek meg Koreában. Szervezési tevékenységére jellemző, hogy a decemberben Koreában járt első magyar zoológus után, még ez évben várják a második kutatót is. Viszonyásként még ez év január–februárban 4 koreai jön kutatók végzésére Magyarországra.

Lee professzor 1936-ban született. Családos, 2 gyermeke van. Az egyetem elvégzése után 2 évig Franciaországban, majd később 2 évig az USA-ban vett részt továbbképzésen. Összesen több mint 100 tudományos dolgozata jelent meg, elsősorban a Collembolákkal

kapcsolatos taxonómiai, szisztematikai és genetikai kérdésekről. Több világkongresszus szervezésében vett részt, jelenleg az 1991- es Szöuli Barlangtani Világkongresszus szervező bizottságának elnöke.

Kutatásai, munkája elismeréseként 1990-ben a Koreai Zoológiai Társaság Aranyérmét nyerte el.

Tiszteletbeli taggá történő megválasztásával nem csak a múltbeli tevékenységét ismer-nénk el, hanem úgy érezzük: jövőt is alapozunk.

*Angelos és Niki Goulandris, a Goulandris Természettudományi Múzeum
megalapítói és tulajdonosai.*

Görögországnak egészen negyedszázaddal ezelőttig nem volt természettudományi gyűjteménye. 25 évvel ezelőtt azonban a Goulandris házaspár az Athén melletti Kifissziában egy hatalmas villában megalapította a Goulandris Natural History Museumot, először botanikai – ma már világhírű herbáriummal – majd mintegy 15 évvel ezelőtt elkezdték a zoológiai, sőt entomológiai anyag gyűjtését is. Ebbe dán, német és magyar kutatók is bekapcsolódnak, s a Goulandris Múzeum ma már egy rovar-tani szárnyépület kialakítását is megkezdte. Tetemes anyagi támogatásukkal és részben magyar tervek alapján is folyik a rovar-tani anyag gyűjtése, amelyet külföldi specialisták dolgoznak fel. Az anyag fele a feldolgozót illeti, így nagy mennyiségű lepkeanyag került már eddig is a Természettudományi Múzeum gyűjteményébe, sőt egy nagylelkű megállapodás alapján a felfedezett új fajok holotípusai is! Az Annales Musei Goulandris minden, a görögországi zoológiai anyag feldolgozásáról készült tudományos munkát publikál, így máris számos magyar kutatót is, s várja a további közlemények benyújtását is.

Eddigi roppant önzetlen tudományos és hatásos tudománypolitikai, muzeológiai és igen széles körű természetvédelmi munkásságukért az Arisztotelesz Egyetem díszdoktoraivá avatta a Goulandris házaspárt. A Magyar Rovartani Társaság tiszteletbeli tagjaikká választásukkal nemcsak a hazai entomológia támogatásában és közvetett fejlesztésében kifejtett érdemeiknek – a múltbeli gyümölcsöző kapcsolatainknak – elismerését jelenti, hanem ezáltal azoknak még nagyobb mérvű kiterjesztését, a jövő magyar entomológiájának eredményességét is szolgálja.

A javaslatokat a tagság egyöntetűen megszavazta.

Az elnök bejelentette, hogy 1990-ben a Választmányi tagok közül 5 fő mandátuma járt le.

A titkos szavazás és a szavazatok összeszámolása után dr. Papp Jenő a szavazatszedő bizottság elnöke ismertette a választás eredményét.

Beérkezett 49 szavazat, amelyből érvényes 48, érvénytelen 1. A választás eredményeként az elkövetkezendő 3 évben (1994-ig) választmányi tag Szalóki Dezső 47, Simonyi Sándor 45, Gaskó Kálmán 40, dr. Merkl Ottó 36 és dr. Seprős Imre 36 szavazattal, Dr. Tóth Sándor 33, dr. Varjas László 2, dr. Szöcs Gábor 1 szavazatot kapott.

Ezt követően dr. Vojnits András: Ahol még nem jártak lepkészek, a Sarki Ural c. előadása hangzott el, majd az Elnök berekesztette a közgyűlést.